

BRÓKER

SZAKMAISMERTETŐ INFORMÁCIÓS MAPPA

Humánerőforrás-fejlesztési Operatív Program
(HEFOP) 1.2 intézkedés

„Az Állami Foglalkoztatási Szolgálat fejlesztése”

BRÓKER

Feladatok és tevékenységek

A 90-es évek Magyarországnak egyik *divatszakmája*, minden kétséget kizáróan, a brókerség volt. A gyors meggazdagodás reménye, a rendkívül izgalmasnak tűnő munka, sokakat vonzott a tőzsde parkettjére. A sikerek mellett hallhattunk kudarcokról, brókercsődökről és hatalmas veszteségekről is. Megtanultuk tehát, hogy az irigylésre méltó sikerek mellett, a szakmának vannak árnyoldalai is. Aki a brókeri munkát választja, vállalnia kell a munkájában állandóan jelenlévő kockázatot is, az óriási diadal elérésének reménye mellett. Ezen kívül viszont nem sok mindent tudunk erről a titokzatos, hétköznapi halandó számára átláthatatlanul bonyolult tevékenységről. Miért hangoskodnak és tolonganak, a fülükre tapasztott telefonokkal, ezek a nyakkendős, vasalt inges, egyébként jól szituálnak tűnő emberek? Mi az hogy, BÉT, meg BÁT? Miért érdekel minket itt Budapesten a New-Yorki tőzsde indexe? Egyáltalán, mit jelent az a szó, hogy BRÓKER?

A szakma lényege, tevékenységi területek, tőzsdetörténelem

A szakma elnevezésére egy angol szó magyarított változatát használjuk. A „broker” szó magyar jelentése *ügynök, közvetítő, alkusz*. Ezek a szavak jól érzékeltetik, mi is a bróker tevékenysége valójában. Amikor a bróker feladatairól beszélünk, mindenképpen említést kell tennünk a tőzsdéről, hiszen ez a hely munkájának fő színtere. Hírekből, információkból már valószínűleg mindannyian kaphattunk valamilyen képet a tőzsde működéséről, de kevesen tudjuk mi is folyik ott valójában.

A tőzsde a keresletet és kínálatot koncentráló, szabályozott piac, ahol meghatározott minőségű áruk, értékpapírok, devizák adásvétele folyik. Két részre tagozódik: az árutőzsdére és az értéktőzsdére.

Az *árutőzsde* az áruk (gabonafélék, ipari nyersanyagok) kereskedelmének színhelye.

A devizák, értékpapírok (részvények, kötvények) az *értéktőzsdén* cserélnek gazdát.

A tőzsdei ügyletek azonnali, vagy későbbi szállításra szólhatnak. A határidős ügyletek lehetőséget adnak az árfolyamok későbbi változtatásával számoló spekulációra is. A

tőzsdei ügyleteket az ügyfelek megbízása alapján a tőzsdeügynökök, azaz a brókerek kötik meg. A brókerek figyelemmel kísérik a tőzsdei árfolyamok csökkenését, illetve növekedését. Az árfolyamokat nyilvántartják, a gazdasági lapok rendszeresen közlik a napi nyitó és záró árfolyamokat, a piacot jellemző tőzsdeindexeket, amelyet rendszerint több értékpapír átlagárából képeznek.

A szakma kialakulása

Az első tőzsdéket a *XVI. században* hozták létre Európa jelentős kereskedővárosaiban (London, Lyon, Toulouse, Antwerpen). A jelenkor legnagyobb árutőzsdéi Londonban, Liverpoolban, Rotterdamban, Chicagóban és New Yorkban működnek. A világ értéktőzsdéi közül a legjelentősebbek a londoni, a New York-i, a frankfurti, a párizsi, a hongkongi és a tokiói. A *Budapesti Áru- és Értéktőzsde* 1864-től 1948-ig működött, majd 1990-ben újra megnyílt az értéktőzsde Budapesten.

A bróker fő tevékenysége tehát a tőzsdei kereskedés. Magyarországon mindez elektronikus kereskedés útján és nyílt kikiáltásos rendszerben megy végbe. Az értéktőzsdén (Budapesti Érték Tőzsde, rövidítve BÉT) mára már teljesen megszűnt a nyílt kikiáltásos rendszer, csak elektronikus kereskedés folyik. Az árutőzsdén (Budapesti Áru Tőzsde, rövidítve BÁT) még találkozhatunk a TV-ben is sokszor látható nyílt kikiáltásos rendszerrel.

Az elektronikus kereskedés során a bróker az irodában a számítógép előtt ülve bonyolítja le az ügyleteket. Az ügyfelek megbízásai alapján, vételi vagy eladási szerződéseket fogatosít, azaz üzleteket köt. A megbízásokat átveheti személyesen, telefonon keresztül, e-mail-en, vagy egyéb elektronikus úton.

A nyílt kikiáltásos rendszerben, a bróker bemegy a tőzsdére a meghatározott kereskedési időszakban, (a devizák vétele és eladása például naponta 10-12 óra között történik) és az ún. parketten álldogálva, bekiabálva köti meg az üzleteket. Vétel és eladás egyaránt a megbízások között szerepelhet. A rádiótelefont fülére szorító és közben hangosan kiáltozó bróker képe furcsának hat, de erre a viselkedésre megvan a racionális magyarázat. A rádiótelefon nélkülözhetetlen, hiszen a vonal másik végén a megbízó, vagy a vezetőbróker adja az utasításokat a legfrissebb információkkal rendelkező brókernek, aki utasításra

szabályosan beordítja eladási vagy vételi szándékát. Minél zengzetesebb hangon képes a bróker kiabálni, annál nagyobb az esélye a győzelemre.

Melyek a főbb tevékenységcsoportok?

- ◆ Megbízásokat vesz fel az ügyfelektől (személyesen, telefonon, faxon, e-mailben, levélben).
- ◆ Nyomon követi a gazdasági folyamatokat, és az árfolyamváltozásokat az újságokban, vagy a számítógépen.
- ◆ Üzleteket köt a tőzsdén bekiabálós módszerrel, vagy az elektronikus tőzsdén a számítógép segítségével.
- ◆ Tanácsot ad az ügyfelek részére.

Technikai eszközök, gépek használata:

- ◆ telefon,
- ◆ mobiltelefon,
- ◆ számítógép,
- ◆ telefax,
- ◆ menedzser-kalkulátor,
- ◆ note book.

Hol végzi a munkáját?

A munkavégzés belső helyszíneken, főként a brókerirodában, bankokban, biztosítótársaságoknál és a tőzsdén zajlik.

Milyen munkahelyzetek adódnak?

- ◆ Telefonál.
- ◆ Információt kér.

- ◆ Információt ad.
- ◆ Hangosan kiabál (a nyílt kikiáltásos rendszerű tőzsdéken).
- ◆ Nyomon követi a gazdasági híreket (Tv-ben, rádióban, újságokban, számítógépen keresztül).
- ◆ Üzletet köt, vesz, elad (részvényeket, értékpapírokat, gabonát stb.).
- ◆ Találkozik az ügyféllel.

Kikkel kerül kapcsolatba munkája során?

Rengeteg emberrel találkozik munka közben. Elsősorban ügyfeleivel, akik lehetnek magánszemélyek, cégek, betéti társaságok, bankok stb. Munkatársaival rendszeres a kapcsolattartás, hiszen a kooperáció fontos a brókerek sikeres működéséhez. A háttérben dolgozó (backoffice) munkatársak végzik azokat az operatív teendőket, amelyek a bróker munkájának fontos kiegészítői. Legépelik a szerződéseket, rögzítik a számszerű adatokat és ellátnak számos olyan feladatot, amelyre a brókernek nem jut ideje.

Követelmények

Milyen pszichikai igénybevétellel, megterheléssel jár a munkavégzés?

A *stressz* óriási, főleg, ha a bróker saját szakállára is köt üzleteket. A pusztán végrehajtó feladatokat ellátó brókerek munkája sem nyugalmas, hiszen rengeteg figyelmet és nyüzsgést igényel az előnyös üzletek létrehozása, és a munkához alapvetően szükséges információk megszerzése. A brókerek *felpörgetett életritmusban* élnek, olyannyira intenzíven vesznek részt a munkafolyamatban, hogy gyakran a munkaidő végén sem képesek leállni. A hivatalos munkaidő reggel 9-től délután 5 óráig tart, de ez korántsem jelenti a tényleges munkaidő határait, inkább csak az üzletkötések zajlanak ebben az időszakban. Sok bróker az éjszaka közepén is képes felkelni azért, hogy ellenőrizze a tokiói tőzsde árfolyamait, és már kalkulál a következő napi hazai árfolyamok alakulásával. Ez a felpörgetett életmód hosszú távon felégetheti a bróker energiáit, az állandó stressz és készenlét pszichés problémákat okozhat. Valószínűleg ez az oka, hogy néhány évnél

tovább, kevesen képesek végezni ezt a fajta tevékenységet. A család, a magánélet a háttérbe szorul, hiszen egyszerűen nincs rá idő. Ez lehet a háttérben annak is, hogy főleg fiatal férfiak választják a brókeri hivatást.

Milyen környezeti ártalmak, hátrányok adódhatnak?

A stresszes életmódból fakadó pszichés, vagy pszichoszomatikus problémákon kívül nincs más károsító tényező. Az a bróker, aki személyiségénél fogva nem tűri, vagy nem képes feldolgozni a feszültségeket és a stresszt, valószínűleg az első figyelmeztető jelek megjelenésekor rájön, hogy abba kell hagynia. Ilyen esetekben általában lehetőség van csatlakozni a háttérmunkálatokat végző csapathoz.

Egészségi követelmények, fizikai és pszichikai alkalmassági feltételek

A nagyfokú szellemi és idegi leterheltség, csak jó általános egészségi állapot megléte esetén elviselhető.

Beszédével információt közöl, ezért követelmény a jó artikuláció, a *tiszta beszéd*.

A nyílt kikiáltásos kereskedésben, a nagy hangzavarban, a sztentori hangú versenyzők abszolút befutók. Talán ezért van, hogy a nők csak elvétve bukkannak fel a tőzsde zűrzavarában.

A *lelki egészség*, a kiegyensúlyozottság alapfeltétele az egész napos aktív koncentrációt igénylő munkának.

A bróker igyekszik jó benyomást tenni ügyfeleire, ezért ad *külső megjelenésére*. A tisztaság, jól ápoltság a férfiak esetében éppannyira lényeges, mint a nőknél. Az elmaradhatatlan uniformis, a jól vasalt ing, öltöny, nyakkendő, a brókerek jellemző viselete, télen-nyáron, hőségben vagy hidegben egyaránt.

Egészségügyi kizáró okok

Nem javasolt a munka kedélybetegségek, hangulati kiegyensúlyozatlanság, depresszió, ingerültség esetén. Az idegrendszer megbetegedései szintén kizáró okot jelentenek (pl epilepszia). Mivel a bróker munkája során emberekkel tart kapcsolatot, a kommunikáció az

egyik legfontosabb része munkájának, ezért a hallási vagy látási képességek bármilyen sérülése akadályozó tényező lehet.

Milyen képességek és készségek szükségesek ahhoz, hogy valaki sikeres legyen ezen a munkaterületen?

- ◆ *Gyors felfogás* - a hirtelen érkező új információk megértéséhez.
- ◆ *Figyelem megosztásának képessége* - egyszerre több irányból érkező információk észleléséhez.
- ◆ *Határozottság* - a határozott fellépés nélkülözhetetlen a jó benyomás kialakításához.
- ◆ *Döntésképesség* - sok esetben pillanatok alatt kell jó döntéseket hozni.
- ◆ *Jó kapcsolatteremtő készség* - a bróker emberekkel tárgyal, igyekszik jó kapcsolatot kialakítani velük, és elnyerni bizalmukat.
- ◆ *Rámenősség* - egyfajta versenyszellem, a vetélytársakkal való versengés gyakori helyzet.
- ◆ *Összefüggések átlátásának képessége* - az adatok minőségéből, mennyiségéből további következtetéseket tud levonni.
- ◆ *Intuitív személyiség* - megérzései sokat segíthetnek döntéshozatalkor.
- ◆ *Rugalmasság* - alkalmazkodnia kell a gyorsan változó körülményekhez.
- ◆ *Kreativitás* - ötletességével a meglévő információkat új összefüggésekben képes látni.
- ◆ *Jó közgazdasági, matematikai érzék* - a számok mögötti tartalmak, a gazdasági folyamatok megértéséhez.
- ◆ *Megbízhatóság* - a rábízott feladatokat a tőle telhető legjobb tudással, lelkiismeretesen elvégzi.
- ◆ *Éberség* - állandó, lankadatlan figyelem.
- ◆ *Önállóság* - bizonyos helyzetekben a felelősségteljes, befolyásolás nélküli döntés képesség.
- ◆ *Nyitottság* - egyrészt az új információk, másrészt az emberek felé.

- ◆ *Kockázatvállalás*

Szakképzés

Az alábbi tantárgyakban kell jó eredményt elérni ehhez a szakmához:

Matematika, közgazdaságtan, jog.

Milyen iskolai előképzettség szükséges? Hol történik a képzés?

A képzésre különböző tanfolyamok keretében kerül sor, ezeket az országban számos helyen hirdetik. A feltétel *érettségi*, de sokan egyetemi vagy főiskolai diplomával jelentkeznek a brókertanfolyamokra. A képzés időtartama és költségei a választott iránytól függően változnak.

Mennyi ideig tart a szakképzés? Milyen költségek vannak?

Az *árutőzsdén* (BÁT) dolgozó brókerek képzését maga az árutőzsde rendszeresen megszervezi. A tanfolyam *két hetes* és vizsgával zárul. A sikeres vizsga után brókerbizonyítványt kapnak a végzett hallgatók. Az *értéktőzsdére* (BÉT) készülő brókerjelölteknek hosszabb képzési idővel kell számolniuk. A tanfolyam *egy éves*, 100 órás, és sokkal összetettebb tudást közvetít, mint az árutőzsde tanfolyamai

Mit kell tanulni a képzés során?

A tanulmányok során természetesen a közgazdasági témákra összpontosítanak. A tanterv kevés általános tárgyat tartalmaz, inkább a nagyon speciális tőzsdei tantárgyakra helyeződik a hangsúly.

A tantárgyak:

- ◆ értékpapír jog,
- ◆ tőzsdeszabályzatok,

- ◆ értékpapírszámtan,
- ◆ közgazdaságtan.

Szakmai gyakorlat és szakmai továbbképzés az Európai Unióban

Az alábbi honlapon különböző nemzeti és nemzetközi oktatási-képzési pályázati programok találhatók. Így többek között az Európai Bizottság Socrates oktatási, és Leonardo da Vinci szakképzési programjai, valamint a felsőoktatásban résztvevők közép-európai CEEPUS programja. A honlap információt nyújt a felsőoktatási rendszereket támogató Tempus III. és az Erasmus Mundus programokról, valamint az Európai Unió Kutatási és Technológiafejlesztési Keretprogramjának lehetőségeiről.

Elérhetőség: www.tka.hu

Kereseti lehetőségek:

Az egyes foglalkozások átlagkereseti statisztikáját – több évre visszamenőleg – az Állami Foglalkoztatási Szolgálat honlapján teszi közzé, a Statisztika menüpontban (egyéni bérek és keresetek statisztikája).

Elérhetőség: www.afsz.hu

Elhelyezkedési lehetőségekről tájékozódhat az Állami Foglalkoztatási Szolgálat kirendeltségein, a www.afsz.hu internetes elérhetőségen, vagy mobiltelefonon a <http://wap.afsz.hu> linken.

A bróker foglalkozást bemutató **pályaismertető film** elérhető az Állami Foglalkoztatási Szolgálat www.afsz.hu, valamint a Nemzeti Pályainformációs Központ www.npk.hu, továbbá az e-pálya www.epalya.hu internetes elérhetőségeken.

A szakma jövőjéről készült tájékoztatás a <http://www.epalya.hu/munka/foglalkozas.php> weblapon érhető el, a foglalkozás megadásával.

<p>Kiadja: Foglalkoztatási és Szociális Hivatal Felelős kiadó: Pirisi Károly főigazgató Készült 1999-ben. Aktualizálva 2008-ban az Európai Unió és a Magyar Állam társfinanszírozásával. A jelen dokumentum tartalma nem feltétlenül tükrözi az Európai Bizottság a tárgyra vonatkozó hivatalos véleményét.</p>
